

โครงการเด็กวัยเรียนวัยใสโภชนาการดี

หลักการและเหตุผล

โรคอ้วนในเด็กวัยเรียนเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญในหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย ข้อมูลการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการในเด็กวัยเรียนอายุ 5- 14 ปี จากระบบรายงาน HDC ของสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ ในปี 2556 พบภาวะเริ่มอ้วนและอ้วน ร้อยละ 8.9 ปี 2557 ร้อยละ 9.5 และปี 2558 ร้อยละ 12.5 จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นสูงขึ้นทุกปี และส่วนใหญ่พบอัตราสูงในเขตอำเภอเมืองและเขตเทศบาลสูงกว่าอำเภออื่นๆ ทุกจังหวัด สูงสุดพบที่จังหวัดพิษณุโลก ร้อยละ 23.5 และจังหวัดเชียงใหม่ ร้อยละ 23.4

ผลการศึกษาวิจัยหลายแหล่ง พบว่าเด็กที่เป็นโรคอ้วนเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะมีโอกาสเป็นโรคอ้วน 1 ใน 4 และหากอ้วนจนถึงวัยรุ่นโอกาสเสี่ยงสูงถึง 3 ใน 4 ผลเสียจากการเกิดโรคอ้วน นำไปสู่การเกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-communicable diseases, NCDs) ทั้งในเด็กและผู้ใหญ่ ซึ่งผลกระทบจากการเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังนี้จะทำให้เกิดปัญหาทั้งด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคม และเศรษฐกิจ ในเด็กวัยเรียนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ เด็กอ้วนที่ป่วยเป็นโรคแทรกซ้อน ครอบครัวต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น และรัฐบาลต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาโรคเรื้อรังอันเกิดจากโรคอ้วนหลายพันล้านบาทต่อปี ทั้งที่เป็นโรคที่สามารถป้องกันได้ การดำเนินงานที่ผ่านมา ได้เน้นไปที่พื้นที่เสี่ยง 28 จังหวัด ในเขตสุขภาพที่ 3, 4, 6 และ 12 โดยการสร้างทีมนักจัดการน้ำหนักเด็กวัยเรียน (Smart Kids Coacher) การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการคัดกรอง ส่งต่อ และแก้ปัญหาเด็กอ้วนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุขและคลินิก DPAC การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการติดตามงานในพื้นที่ เพื่อรับทราบปัญหาและให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานลดปัญหาดังกล่าว

เพื่อให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเริ่มอ้วนและอ้วนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักโภชนาการ จึงเน้นกระบวนการจัดการปัญหาเชิงคุณภาพ โดยพัฒนาทีมจัดการน้ำหนักเด็กวัยเรียน ระบบฐานข้อมูลและระบบรายงานที่มีมาตรฐาน ระบบการคัดกรอง ส่งต่อและแก้ปัญหาเด็กอ้วนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุขและคลินิก DPAC รวมทั้งการดำเนินงานนิเทศติดตามงานเชิงคุณภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การลดภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนเด็กวัยเรียนมิให้เป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศอีกต่อไป

วัตถุประสงค์ :

เพื่อลดปัญหาภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนในเด็กวัยเรียน โดยเน้นกระบวนการพัฒนาเชิงคุณภาพด้านการจัดการปัญหาน้ำหนักเด็กวัยเรียน มิให้เป็นปัญหาสาธารณสุขของประเทศ

กลุ่มเป้าหมาย

เด็กอายุตั้งแต่ 5 -14 ปี ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกสังกัด

กิจกรรม / เป้าหมาย / งบประมาณ / แผนการ/ดำเนินงาน

ผลผลิต/กิจกรรม	เป้าหมาย หน่วยนับ	งบ ประมาณ (ล้านบาท)	แผนการดำเนินงานปีงบประมาณ 2559												ผู้รับผิดชอบ
			ไตรมาส 1			ไตรมาส 2			ไตรมาส 3			ไตรมาส 4			
			ตค.	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย.	พค.	มิย.	กค.	สค.	กย.	
1.ผลิตสื่อ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ สนับสนุนการดำเนินงานลดปัญหาภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนในเด็กวัยเรียน -หนังสือแนวทางการคัดกรองส่งต่อ และแก้ปัญหาเด็กอ้วนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุขและคลินิก DPAC -คู่มือจัดการน้ำหนักเด็กวัยเรียน	2 เรื่อง	0.43	←————→												คภ.
2.ประชุมระดมสมองคณะทำงานจัดทำคู่มือ Smart Kids Coacher - นวก.ศอ.และ สสจ. (2 ครั้ง)	2 ครั้ง/ ครั้งละ 15 คน	0.12	←————→												คภ.
3.จัดประชุมพัฒนาศักยภาพเครือข่ายเข้มแข็ง 3.1 Smart Kids Coacher 3.2 แนวทางการคัดกรองส่งต่อ และแก้ปัญหาเด็กอ้วนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุขและคลินิก DPAC (4 รุ่น)	4 ครั้ง/ ครั้งละ 50 คน	0.80			←————→										คภ.
4.โอนเงินให้ศูนย์อนามัย 12 แห่ง จัดกิจกรรมอบรม Smart Kids Coacher ในพื้นที่และนิเทศติดตามงาน	12 เขต	0.48		↔											คภ.
5.ประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5.1 การจัดการปัญหาเด็กอ้วนแบบองค์รวม 5.2 การคัดกรองส่งต่อ และแก้ปัญหาเด็กอ้วนกลุ่มเสี่ยงในสถานศึกษา สถานบริการสาธารณสุข และคลินิก DPAC	1 ครั้ง/ 200 คน	0.62							←————→						คภ.
6. นิเทศ ติดตามงานเชิงคุณภาพลดปัญหาภาวะเริ่มอ้วนและอ้วน	4 ครั้ง	0.08							←————→		←————→			คภ.	
7.จัดจ้างผู้ช่วยวิจัยในโครงการ	1 คน	0.15	←————→										←————→		คภ.

งบประมาณ สำนักโภชนาการ กรมอนามัย รวมทั้งสิ้นเป็นเงิน 2,680,000 บาท (สองล้านหกแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
หมายเหตุ : งบประมาณในการดำเนินงานทุกกิจกรรมสามารถถัวเฉลี่ยได้

ระยะเวลาดำเนินงาน : ตุลาคม 2558 – กันยายน 2559

พื้นที่เป้าหมาย โรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทุกสังกัด ,สถานบริการสาธารณสุขทุกระดับ
และคลินิก DPAC

การบริหารความเสี่ยง

การดำเนินงานต้องมีการประสานงานล่วงหน้าอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อให้พื้นที่ระดับจังหวัดเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนส่วนกลาง การเตรียมบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบให้เพียงพอกับปริมาณงาน และการจัดสรรงบประมาณรองรับการดำเนินงาน

การติดตามงาน

1. ประสานงานอย่างไม่เป็นทางการ โดยการใช้โทรศัพท์ โทรศัพท์มือถือ โทรสาร e-mail และ Social network
2. กำหนดรูปแบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลกระบวนการดำเนินงาน ให้มีมาตรฐานเดียวกันทุกระดับและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง
3. Template กำหนดมาตรฐานระบบรายงาน เพื่อให้พื้นที่จัดส่งข้อมูล รายงานตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และคืนข้อมูลให้พื้นที่นำไปใช้ในการแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง :

เด็กนักเรียนอายุ 5 – 14 ปี ในโรงเรียนเป้าหมายมีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วน ไม่เกินร้อยละ 10 และพื้นที่ที่มีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนน้อยกว่า ร้อยละ 10 จะต้องมีภาวะเริ่มอ้วนและอ้วนลดลง อย่างน้อย ร้อยละ 0.5 ต่อปี เมื่อเทียบกับสถานการณ์เดิมภายในการปีการศึกษานั้น

(ลงชื่อ)..... ผู้รับผิดชอบโครงการ
(นางสาวสายพิณ โชติวิเชียร)
นายแพทย์เชี่ยวชาญ (ด้านโภชนาการ)

(ลงชื่อ)..... ผู้เสนอโครงการ
(นางนภาพรรณ วิริยะอุตสาหกุล)
ผู้อำนวยการสำนักโภชนาการ

(ลงชื่อ)..... ผู้อนุมัติโครงการ